

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר, ה'תשל"ה

חלק ב – יוצא לאור לש"פ תרומה, ד' אדר, ה'תשפ"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

לעילוי נשמת

מרת פייגע רות ע"ה

בת – יבדלחט"א –

ר' יצחק אריה לייב שליט"א

נפטרה ערב שבת קודש

ח' כסלו, ה'תשפ"ג

ת"נ צ"ב ה'

ובמיוחד ע"י חמשת המבצעים: מבצע תורה וכו' עד למבצע נרות שבת קודש, וכן בענין שהזמן גרמא — מבצע פורים.

וכל זה — ע"פ ההוראה מהפרשה שמתחילים לקרוא בתפלת המנחה¹⁴⁷: "ויקחו לי תרומה", שיש בזה ב' פירושים¹⁴⁸: מלשון הפרשה ומלשון הרמה, והיינו, שצריך להפריש מעניניו ולהרים אותם להקב"ה, שעי"ז מבטלים את חומריות העולם, ובנוגע לגשמיות — נעשית התגברות הרוחניות על הגשמיות, ופועלים זאת בתוקף המתאים, אבל בדרכי נועם ודרכי שלום, ובשמחה וטוב לבב.

(147) ר"פ תרומה. שקלים, בדר"ח אדר דאשתקד ס"ב (תו"מ 148) ראה גם שיחת ש"פ תרומה, פ' חע"ה ע' 233. וש"נ.

הוספה

בי"ה, כ"ח מ"ח תשל"ב
ברוקלין

... תחי

ברכה ושלום!

מאשר הנני קבלת מכתבה ובו בקשת ברכה פ"נ מיום כ"ב מ"ח.

ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

לכתבה אודות חיזוק הזכרון — אחת העצות בזה שלא לדאוג על זה.

ומה טוב — בכל יום חול בוקר להפריש פרוטות אחדות לצדקה, **בלי נדר**.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליטי"א

מזכיר

אודות חיזוק הזכרון: ראה גם (לכללות הענין) אג"ק ח"ח אגרת ביתקנב. ח"ט אגרת ביתשעט. ב'תתעד. ב'תתפד. ח"א אגרת ג'תקמה. ג'תקסב. ג'תקעט (ס"ד). ח"ב אגרת ד'ריב. ח"ג אגרת ד'שלג. ד'שפט. ד'תלט. ח"ד אגרת ה'ע. ח"ט אגרת ה'תקנה (ס"ב). ח"ז אגרת ה'תקלב. ו'קט. ו'מו. ח"ז אגרת ו'תסח. ח"ח אגרת ו'תרכא (ס"ב). ח"כ אגרת ח'שסט.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תרומה, ד' אדר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתוועדות ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לש"פ משפטים).

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ר"ח אדר, ה'תשפ"ג,

שנת ה'קהל,

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,

ברוקלין, נ"י.

Published and Copyright 2023 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5783 • 2023

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

מהנעשה בליובאוויטש, שזה כבר משך עשרות שנים (לא רק בחדשים האחרונים) שאינני הולך כלל להשתתף באסיפות (לא בדלתיים סגורות וגם לא בדלתיים פתוחות), ומזה מובן גם שאינני קורא ומזמין אסיפות אלי, מפני הנימוס, שהרי אם אקרא שיבואו אלי, אצטרך גם לבוא כשיקראו לי...

ועד"ז בנוגע לביטוי החרף שזכר שם בשמי — גם זה להד"ם, שכן, אפילו על גוי לא הייתי אומר ביטוי כזה, ואדרבה: דייקתי לומר¹⁴⁴ (בלשון חז"ל¹⁴⁵) "שיתמו חטאים ולא חוטאים"!

ועד"ז בנוגע למה שכתבו שהזכרתי שמו של פלוני כו' — הרי ידוע שאין דרכי הזכיר שמות כלל, שלכן גם בענין זה לא הזכרתי שם המוסר, וגם לא שם העיתון שבו נתפרסמו הדברים וכו'.

וכיון שכן, הנה בשעה שהכותב הנ"ל אינו יודע כלל מה שנעשה בליובאוויטש — כיצד מתיימר בכלל לכתוב על ליובאוויטש?!

וכאמור כמ"פ שזהו צער גדול ועגמת נפש שצריך לחזור ולדבר אודות ענינים כיו"ב, אלא שאין ברירה, כיון שיש טפשים שחושבים שאם כך כתוב בעיתון בודאי אמת הדבר, ולכן מוכרחני להכריז שלא זו בלבד שלא היו דברים מעולם, אלא עוד זאת, שזהו היפך שיטתי לגמרי!

ובכלל — לא מדובר כאן אודות ענין ששייך לליובאוויטש!

במשך השנים שמדובר אודות הענין של "מיהו יהודי", לא פניתי אף פעם ל"ועד רבני ליובאוויטש" באופן פרטי, כיון שאין זה ענין ששייך לליובאוויטש בפרט, וכפי שאמרתי כמ"פ שזהו ענין כללי שנוגע לכל עם ישראל (וליובאוויטש בכללם), ואכן חתמו על זה כ-1500 רבנים מכל החוגים — מאגודת הרבנים, איגוד הרבנים, הסתדרות הרבנים וכו', וגם מרבני ליובאוויטש, אבל לא בתור ליובאוויטש, אלא בתור רבנים בכלל. ומה שפלוגי (שבחוצפתו כותב נגד דעתם של כל אותם רבנים) נטפל במיוחד לליובאוויטש כו' — לא יועיל לו מאומה, ובודאי לא יצליח להפריע ח"ו להפצת המעיינות, שתהי' בהצלחה יתירה.

ובכל אופן, זהו ענין ששייך לכ"ק מו"ח אדמו"ר, ואין זה ענין שלי, וגם לא ענינם של הנשמעים לקולי; אין לנו להתעסק עם אנשים כמותו, וגם לא לנסות לפעול עליו ע"י שליח, בני ביתו או שאר בשרו, כי אם להבדל ממנו כו'; הענין שלנו הוא להפיץ "נר מצוה ותורה אור"¹⁴⁶, כולל

י. הענין השלישי שביום הש"ק זה הוא — פרשת משפטים, שזהו ענין בפ"ע, שהרי הקביעות דשבת מברכים חודש אדר ופרשת שקלים יכולה להיות גם בפרשה אחרת, אבל כאשר פרשת משפטים היא ביחד עם שבת מברכים חודש אדר ופרשת שקלים, יש להדגיש את השייכות שביניהם.

ובהקדים — שבפרשת משפטים יש ריבוי ענינים, ועד אין סוף, אבל ישנו ענין כללי ששייך לכל הענינים שבפרשה, שמודגש בשמה של הפרשה (כתורת הבעש"ט⁸⁸ ששמו אשר יקראו לו בלשון הקודש מהוה ומחי' ומקיים את הדבר הנקרא בשם זה, ומורה על תוכנו כו') — "משפטים":

"משפטים" — הם ציוויים שמוכנים ומוכרחים גם מצד הבנת והשגת השכל, ועד לשכל של נפש הבהמית כו',

— שזהו להיפך לגמרי מ"חוקים" שאינם מוכנים בשכל, ובלשון חז"ל⁸⁹: "חוקה חקקתי גזירה גזרתי, אין לך רשות להרהר אחריי", היינו, שלא זו בלבד שבסופו של דבר לא יוכל להבין זאת בשכלו, אלא שהגישה מלכתחילה צריכה להיות באופן שאין להרהר כו' —

ויותר אפילו מ"עדות", שאף שאפשר להסבירם בשכל, הרי הם ענינים הקשורים עם מאורעות שאירעו בעבר, ואילו משפטים הם ענינים שכליים ששייכים גם בהוה ובעתיד (הקרוב וגם הרחוק).

(89) במדבר"ר ר"פ חוקת. תנחומא שם ג. יומא סז, ב. ועוד.

(88) ראה תניא שעהיחיה"א פ"א.

(144) שיחת יו"ד שבט סמ"ד (לעיל ע' 145) ברכות יו"ד, א. (146) משלי ו, כג.

ל"גדול תלמוד שמביא לידי מעשה"¹¹, שהו"ע המצוות (ואין סתירה לזה מהמבואר באגה"ק¹³⁵ ש"רוב המצוות יש להן שיעור מצומצם וכו", כי, אף שפרטי המצוות הם בהגבלה, הרי הענין הכללי שבהם הוא בלי גבול¹³⁶, וכן חלק התורה שבמצוה הוא בלי גבול).

וכפי שמצינו גם בנוגע לעניני העולם, ש"מי שיש לו מנה רוצה מאתיים וכו"¹³⁷ — שזהו לפי שכן הוא בנוגע לעניני התומ"צ, כמו בכל הענינים שנלקחים מהתורה. ועד"ז בנדו"ד, שאם בשנה שעברה הי' זה באופן ד"מאתיים", צ"ל בשנה זו באופן ד"ארבע מאות". וכיון שדורשים זאת, בודאי ניתנו הכחות על זה, שהרי "איני מבקש כו' אלא לפי כחן"¹³⁸.

ובודאי יעסקו בזה באופן של השתדלות ויגיעה כו', ואז תהי' הפעולה בהצלחה רבה ומופלגה.

ויקויים מ"ש¹³⁹ "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר", הן כפשוטו, והן כדרשת חז"ל¹⁴⁰.

ועד שמהמעמד ומצב ד"אכתי עבדי אחרושי אנן"¹⁴¹ נבוא מתוך דילוג וריקוד ("אריינטאנצן") אל הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הזכיר שבמוצאי ש"ק זה, לסדר "אם כסף תלוה את עמי"¹⁴², נערכת מלוה-מלכה לטובת הגמ"ח¹⁴³, וצוה שמנהל הגמ"ח יאמר "לחיים", יחבוש "שטריימל", יעמוד במקום גבוה ויאמר דבר-תורה, ואח"כ יתחיל ניגון].

* * *

יח. בהמשך להמדובר לעיל (סט"ו) אודות ענין של נזיקין שנעשה גם ע"י מניעת הריוח, יש להזכיר גם אודות ענין הקשור עם כאלו שרוצים למנוע הפצת המעיינות, ע"י שכותבים בעיתון דברים שליליים כו', גם אם לא היו דברים מעולם.

וכמו מה שכתבו שהשתתפתי באסיפה של "ועד רבני ליובאוויטש" שהתקיימה בדלתיים סגורות — בה בשעה שידוע לכל מי שידוע קצת

(135) ס"י (קטו, א).
 (136) ראה גם לקו"ש חט"ו ע' 140.
 (137) ראה קה"ר פ"א, יג. פ"ג, יו"ד.
 (138) רמב"ן ובחיי ס"פ חיי שרה. ועוד.
 (139) תנחומא נשא יא. במדב"ר פי"ב, ג.
 (140) מגילה טז, ב.
 (141) שם יד, א. וש"נ.
 (142) כב, כד.
 (143) ראה גם מכתב יום שלישי, שהוכפל בו כי טוב, פ' תקחו את תרומתי, ראשון דר"ח אדר שנה זו (אג"ק ח"ל ע' קיג ואילך).
 (139) אסתר ח, טז.

יא. וענין זה הו"ע כללי ועיקרי בתורה⁹⁰:

התורה — "לא בשמים היא"⁹¹, אלא ניתנה למטה בארץ, באופן המובן ומושג בשכל אנושי [וכמבואר בנוגע לתנאים ואמוראים שפסקו דיניהם כפי שראו את הענינים בשרשם למעלה⁹², שענין זה הי' רק לאחר שהונח הדבר גם בשכלם למטה⁹³], שבזה מודגש העילוי שחכמתו ית' יורדת ומתלבשת בשכל האדם — "חכמתכם ובינתכם"⁹⁴, ועד שמתייחדת עמו ב"יחוד נפלא" (כמבואר בתניא⁹⁵, ועד"ז במו"נ⁹⁶ שהיודע והדעה והידוע הם דבר אחד), והרי ענין זה עיקרו בתורה, ומהתורה נמשך גם בעולם, בכל ענין שכלי⁹⁷.

— היסוד הוא אמנם ציווי הקב"ה, וכמודגש בפירושי רש"י בהתחלת הפרשה: "ואלה המשפטים", "כל מקום שנאמר .. ואלה מוסף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני", אבל לאח"ז צ"ל גם ענין ההבנה וההשגה בשכל האדם, ועד שיחדור גם בשכל של נפש הבהמית כו'.

יב. וענין זה שייך לכל אחד ואחת מישראל שלהם ניתנה התורה, כמ"ש בפרשה הקודמת⁹⁸: "כה תאמר לבית יעקב (אלו הנשים) ותגיד לבני ישראל" (האנשים), ועד שניתנה בלשון יחיד, כמ"ש⁹⁹ "אנכי ה' אלקיך (ולא אלקיכם) אשר הוצאתיך (ולא הוצאתי אתכם) מארץ מצרים".

וטעם הדבר — לפי ש"נפש השנית בישראל היא חלק אלקה ממעל ממש" (כמ"ש בתניא¹⁰⁰), וענין זה פועל גם על נפש הבהמית שבישראל שהיא באופן נעלה יותר מאשר אצל אומות העולם, וכמבואר בהמשך תער"ב¹⁰¹ שנפשו הבהמית של כל אחד מישראל היא לפי ערך נפשו האלקית כו' (ומובן גם מזה שהענין ד"נפש השנית בישראל היא חלק אלקה ממעל ממש" בא בהמשך לזה ש"לכל איש ישראל .. יש שתי נשמות .. נפש אחת מצד הקליפה וכו"¹⁰²), ולכן, "מגיד דבריו ליעקב

(90) בהבא לקמן — ראה גם לקו"ש חט"ו ע' 247 ואילך.
 (91) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.
 (92) ראה ביאורה"ז לאדהאמ"צ וישלה כ, ב.
 (93) ראה גם תו"מ חע"ב ע' 173. וש"נ.
 (94) ואתחנן ד, ו.
 (95) פ"ה.
 (96) ח"א פס"ח.
 (97) ראה תניא עם לקו"ש נשיאינו לתניא שם אות לב (ע' קעג ואילך).
 (98) יתרו יט, ג (ובמכילתא ופרש"י).
 (99) שם כ, ב. וראה יל"ש עה"פ (רמז רפז). ועוד.
 (100) רפ"ב.
 (101) ראה פרפ"ג ופ"ש (המשך תער"ב ח"א ע' תקעב ח"ג ע' תשפ"ן ואילך). ע' תרח (תתלב) ואילך).
 (102) שם ספ"א.

הוא שלא לערב רוח הטומאה עם רוח הקדושה, כמ"ש בזהר (בהתחלת הענין)¹²⁶ בפירושו הכתוב¹²⁷ "לא תבשל גדי (שקשור עם "עשו איש שעיר" שנקרא גדי¹²⁸) בחלב אמו", "דלא ינקא ההוא סטרא (דלבר) מחלבא דאימי" (סטרא דקדושה).

המשך הביאור — השקו"ט בנוגע לבשר בחלב, ביחס לכלאי בהמה וכלאי קרקע שהעירוב הוא בעצם מציאותם, ולכלאי בגדים שהעירוב הוא חיצוני בלבד; והחילוק בין התכללות מדות הפכיות בקדושה¹²⁹, שזוהי מעלת השלום¹³⁰, לחיבור וערבוב שני הפכים בעניני העולם — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס¹³¹ בלקו"ש חכ"ט ע' 122 ואילך.

*

יז. בעמדנו בשבת מברכים חודש אדר, שכולל את כל ימי החודש, ובמיוחד היו"ט דפורים (שנקרא יו"ט במגילת תענית¹³²), הנה כיון שמפקחין על צרכי ציבור בשבת¹³³, יש לעורר אודות הענינים שאפשר לעשותם רק בימי הפורים, שכדי שיהיו באופן של שלימות, וגם אצל אלו שנמצאים בריחוק מקום בגשמיות או ברוחניות או בשניהם יחדיו, יש צורך בהכנה המתאימה בימים שלפנ"ז.

וכיון שהסדר הוא ש"מעלין בקודש"¹³⁴, הרי מובן, שככל שהפעולה בזה בשנים שלפנ"ז היתה טובה, צריך להוסיף בזה באופן טוב יותר, כיון שכל עניני התורה הם באופן של איך-סוף, ומזה מובן גם בנוגע

(כמובן מהמבואר בתניא (פכ"ד בהגהה) ש"לפי ערך וחלוקי בחי' הפגם .. כך הם חלוקי בחי' המירוק והעונש כו"), ולא ענינים שונים.
 125) ראה בהנסמן בלקו"ש שבפנים הערה 15.
 126) קכד, סע"ב ואילך.
 127) פרשתנו כג, יט.
 128) ראה אוה"ת תולדות (כרך ז) תתכ, רע"א, ובהנסמן שם.
 129) ואין לומר שזהו בגלל שההתכללות היא באופן שמתבטלת המציאות דחסד וגבורה ונעשית מציאות חדשה — כי, תפארת היא לא רק מציאות חדשה, אלא יש בה את המציאות של חסד וגבורה. וכמובן גם מענין ההתכללות באופן של אור החסד בכלי

הגבורה או אור הגבורה בכלי החסד, היינו, שגם לאחר ההתכללות ישנה ההתחלוקת דחסד וגבורה כו'.
 130) שזהו כללות העילוי והחידוש דעולם התיקון, שיש בו ג' קוין (לא רק חסד וגבורה, אלא גם תפארת שכולל ומחבר חו"ג), לגבי עולם התהו שיש בו רק ב' קוין נפרדים ומנוגדים, ללא התכללות, שלכן הי' הענין ד"וימלוך .. וימת" (ראה תו"מ חע"ד ס"ע 237. וש"נ).
 131) בשילוב שיחות ש"פ משפטים תשל"ו ותשמ"מ.
 132) פי"ב. וראה גם לעיל ע' 41. וש"נ.
 133) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סש"ו סי"ב. וש"נ.
 134) ברכות כח, א. וש"נ.

חוקיו ומשפטיו לישראל¹⁰³ — גם לנפש הבהמית שבישראל (משא"כ לאומות העולם — "לא עשה כן לכל גוי" שאפילו "משפטים בל ידעום"¹⁰⁴, מלבד שבע מצוות דידהו).

ולדוגמא — שאפשר להסביר גם לנה"ב עד כמה מופרך ענין של עבירה, וכמארז"ל¹⁰⁵ "אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות" (כמבואר בארוכה בהמשך ההילולא¹⁰⁶ שזהו ענין של שטות שלמטה מטעם ודעת כו'),

ובלשון הכתוב¹⁰⁷: "נופת תיטופנה שפתי זרה" — הן ברוחניות, ש"נדמה לו שבעבירה זו עודנו ביהדותו ואין נשמתו מובדלת כו"¹⁰⁸, והן בגשמיות, ש"התברך בלבבו לאמר שלום וגו'"¹⁰⁹, שימשיך לקבל השפעה כו',

אבל אפילו בהתבוננות קלה יכולים להבין ש"אחריתה מרה כלענה"¹¹⁰ — כיון שהאמת היא שע"י מעשה העבירה "נפגם נפשו ונפסק מאלקות, וכמ"ש באגה"ת¹¹¹ בפ"י יעקב חבל נחלתו¹¹², שהוא חבל המקשר הנשמה לאלקות .. וכמו עד"מ מחבל עב שזור מתרי"ג חבלים דקים, ככה חבל ההמשכה הנ"ל קשור מתרי"ג מצוות, וכשעובר ח"ו על אחת מהנה, נפסק חבל הדק וכו'", ועד"ז בנוגע להשפעה הגשמית, שאצל בני"י, ההשפעה שנמשכת לאיש החוטא מהיכלות הסט"א היא רק לפי שעה, ובהכרח שסוכ"ס תופסק ההשפעה כו' (כמבואר בקונטרס ומעין¹¹³),

וכיון שכן, הרי מובן, שאילו הי' מתנהג ע"פ שכל (אפילו של נה"ב), לא הי' בא לידי עבירה.

יג. וזוהי גם השייכות של פרשת משפטים לשבת מברכים אדר ופרשת שקלים — שגם הענין דשבת מברכים אדר והענין דפרשת שקלים צ"ל באופן של משפטים:

האמור לעיל אודות ההוראה משבת מברכים אדר, שבכחו של יהודי לשנות גם את העבר, ועד"ז ההוראה מפרשת שקלים, שגם יהודי

103) תהלים קמז, יט.
 104) שם, כ.
 105) סוטה ג, א.
 106) סה"מ תש"י ע' 114 ואילך.
 107) משלי ה, ג.
 108) תניא פי"ד.
 109) נצבים כט, יח.
 110) משלי שם, ד.
 111) פ"ה.
 112) האזינו לב, ט.
 113) מאמר ד; סוף מאמר ו ואילך.

שנמצא במעמד ומצב ד"עובר על הפקודים" יכול בשעתא חדא וברגעא חדא לעבור מן הקצה אל הקצה ולהיות במעמד ומצב של נשיאת ראש — הרי זה ענין שהוא היפך הנחות העולם, כך, שלכאורה אינו מובן בשכל.

אמנם, קביעותם בפרשת משפטים מדגישה שגם ענינים אלו הם באופן המובן בשכלו של כל אחד מישראל, ועד גם בשכל דנה"ב.

והיינו, שאין זה באופן שאומרים לו דבר בלתי מובן, ובלבד שבינתיים יעשה דבר טוב (וכמו עשיית דבר "שלא לשמה"), אלא תורת אמת אומרת את המציאות כפי שהיא לאמיתתה, כך, שהאמת היא שזהו ענין שמובן בשכלו של כל אחד מישראל.

והעיקר — שע"ז פועלים הענין ד"ושכנתי בתוכם"¹¹⁴, שכל בית יהודי נעשה משכן ומקדש לו ית', ומזה נמשך בחלקו בעולם ועד בכל העולם, שנעשה דירה לו ית', ועד שפועלים הענין ד"ושכנתי בתוכם" כפי שיהי' בביהמ"ק השלישי, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

* * *

יד. מאמר (כעין שיחה) ד"ה כי תשא את ראש בני ישראל וגו'.

* * *

טו. בנוגע ללימוד פסוק בפרשת השבוע עם פירוש רש"י¹¹⁵ — נתעכב על הפסוק "חמשה בקר גו'", שבו מפרש רש"י "אמר רבי יוחנן בן זכאי, חס המקום על כבודן של בריות, שור שהולך ברגליו ולא נתבזה בו הגנב לנושאו על כתפו, משלם ה', שה שנושאו על כתפו¹¹⁶, משלם ד', הואיל ונתבזה בו. אמר רבי מאיר, בא וראה כמה גדולה כחה של מלאכה, שור שבטלו ממלאכתו ה', שה שלא בטלו ממלאכתו ד'" — שאף שכבר דובר על זה בשנת תשל"א (וישנה גם רשימת הדברים, שגם אלו שלא נכחו אז (או שנכחו אבל חלמו על דברים אחרים...) יכולים לראותה), עדיין נשארה קלאץ-קשיא, וכיון שכבר עברו ארבע שנים ואף אחד לא

(114) תרומה כה, ח.
 (115) לחביבותא דמילתא — מועתק בזה מ"ש כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות פירוש רש"י שיתבאר בהתוועדות דיום הש"ק: כא, לו.
 נוסף על המדובר בשנת תשל"א קלאץ קושיות, ובכ"ז במשך ארבע שנים איש לא העיר ע"ז. וא"כ למה זה ג'!!?
 (116) לפי שהוא חלש לגבי שור, וכדברי יעקב "ודפקום גו' ומתו כל הצאן" (וישלח לג, יג), וכפי שמצינו במשה רבינו שנשא שה על כתפו כו' (שמו"ר פ"ב, ב).

עורר על זה, הרי מובן שלא יועיל להמתין עוד ארבע שנים... ולכן נתעכב על זה עתה.

הביאור בפירושו רש"י,

— (א) תירוץ הקושיא בדברי ר"מ "בא וראה כמה גדולה כחה של מלאכה", דלכאורה מאי קמ"ל, הרי מובן מאליו שצריך לשלם עבור ביטול מלאכה, ובפרט שכבר נאמר בפרשתנו¹¹⁷ "רק שבתו יתן", ופירש רש"י "ביטול מלאכתו מחמת החולי" — שהחידוש הוא שנוסף על התשלום על מניעת הריוח שבביטול המלאכה, צריך לשלם פעם נוספת עבור חסרון עצם המלאכה, כיון ש"גדולה כחה של מלאכה".

(ב) תוספת ביאור בטעם הזכרת שמותיהם של ריב"ז ור"מ (לא רק מצד שיטתם בענין זה גופא, בהסברת הטעם ש"החמירה תורה בגנב יותר מבגולן", אלא גם) מצד שיטותיהם במקום אחר: ריב"ז — "שלא הקדימו אדם שלום מעולם ואפילו נכרי ואפילו בשוק"¹¹⁸, שבזה מודגש גודל כבודן של בריות; ור"מ — "דחייש למיעוטא"¹¹⁹, שלכן גדולה כחה של מלאכה גם כשהיא במשך זמן מועט ביותר¹²⁰, ורק אצל מיעוט שוורים שנשחטים ("טבחון") למרות שראויים למיעוט מלאכה —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס¹²¹ בלקו"ש חט"ז ע' 263 ואילך.

טז. בנוגע להערות אדמו"ר — יש הערה על מאמר הזהר בסוף הפרשה¹²² בנוגע לנבוכדנצר, ש"מיכלא דההוא רשע בשרא בחלבא הוה, וגבינה עם בשרא", ומבאר אדמו"ר¹²³: "חלב וגבינה הם בחי' חסדים, ובשר הוא בחי' גבורות, ואסור לאכלם יחד, ואם מערבם ואוכלם יחד הוי זה ע"ד כמו כלאים דשור גבורות וחמור חסדים יחדו, וכמו שעטנו דצמר חסדים ופשטים גבורות יחדו וכו'".

ויש להעיר, שביאור אדמו"ר שהאיסור הוא מפני שאסור לערב שני דברים מנוגדים, חסד וגבורה, הוא בהוספה¹²⁴ על הביאור¹²⁵ שהאיסור

(117) שם, יט. (121) בשילוב שיחת ש"פ משפטים

(118) ברכות יז, א.

(119) יבמות סא, ב. וש"נ.

(120) שהרי זמן חרישה הוא לכל היותר בב' תקופות בשנה, ורק במשך כמה שעות ביום, נוסף לכך שאין זה במשך כל ימי חיי השור (כמו הענין "שהולך ברגליו"), אלא רק לאחר שגדל כו' עד שבכחו לעשות מלאכה.

תשל"א.

(122) ח"ב קכה, ב.

(123) לקוטי לוי"צ לזח"ב ריש ע' פט.
 (124) ואין לדחוק ולומר שהאיסור הוא לערב חסדים וגבורות, והתוצאה מזה היא עירוב רוח הטומאה עם רוח הקדושה — כי, האיסור והתוצאה צריכים להיות קשורים זב"ז